

N:o 73.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 maj 1895.
— — — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om vissa förändringar i gällande förordning angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 21 och memorial n:o 28.)

Till Konungen.

Under åberopande af bilagdt protokoll öfver finansärenden den 8 sistlidne mars, har Eders Kongl. Maj:t uti en samma dag aflåten proposition föreslagit Riksdagen att antaga ett i propositionen infördt förslag till förändrad lydelse af vissa §§ i förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 31 december 1891.

Vid behandlingen af detta förslag har Riksdagen funnit skäl till efterföljande anmärkningar och ändringar.

I den i § 18 mom. 1 angifna definitionen å deri omförmälda bolags ändamål förekommer den bestämmelsen, att bolagen ej må afse att bereda delegarne vinning. Meningen med det sålunda föreslagna stadgandet torde visserligen ej hafva varit, att bolagsdelegare härigenom skulle förmenas skäligen ränta å de af dem till äfventyrs för rörelsens bedrivande tillskjutna kontanta medel, men då stadgandets affattning synes kunna gifva anled-

ning till en oriktig tolkning i antydda hänseendet, har Riksdagen ansett ett förtydligande deraf böra ske. Och då å andra sidan, enligt hvad af den vid statsrådsprotokollet fogade, af chefen för kontroll- och justeringsbyrån lemnade redogörelse för ifrågavarande bolags organisation och verksamhet framgår, den ränta, delegarne i vissa bolag tillgodogjort sig, uppgått till belopp, som med afseende å ifrågavarande bolags sedliga ändamål ej kan annat än anses alltför hög, synes det lämpligt, att — på sätt Riksdagens nedanintagna förslag innehåller — bestämmelse meddelas, hvarigenom tillgodonjutande utöfver fem procent årlig ränta å de af delegarne tillskjutna kontanta medel förbjudes.

Då det i § 18 mom. 1 föreslagna minimiantalet af delegare i ett bolag syns Riksdagen väl litet med hänsyn till det mål, som med en dylik bestämmelse åsyftas, har Riksdagen höjt sagda minimiantal till 9 och i sammanhang härmed bestämt minimiantalet af de delegare, hvilka böra vara boende i staden, till 6.

Till det i § 18 mom. 3 af Eders Kongl. Maj:t föreslagna stadgandet om förbud för bolagen att genom ombud upptaga beställningar å bränvin har Riksdagen ansett det förtydligande tillägg böra göras, som Riksdagens nedanintagna förslag angifver; och har Riksdagen ansett sig böra i detta sammanhang erinra om hvad föredragande t. f. departementschefen beträffande ifrågavarande af Eders Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelse anført, eller att genom samma bestämmelse någon inskränkning ej göres i den vinhandlarne hittills tillkommande rättigheten att genom agenter utbjuda sina varor, äfven spirituosa, när de hafva af bolag erhållit rättighet till minuthandel dermed.

Riksdagen har funnit sig böra här särskildt betona, det Riksdagen ansett, att de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelserna dels i § 18 mom. 3, att bolag ej må förhyra andra lägenheter än dem, hvilka äro behöfliga för den rörelse, som bolaget sjelf utöfvar, och dels i § 18 mom. 1 och i § 9 mom. 2, att bolagen skola vara bildade uteslutande för att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka bränvinshandeln, jemväl innefatta förbud för bolagen att drifva hotellrörelse.

Enligt nu gällande bestämmelser är det bolagen ålagdt att senast den 1 maj efter försäljningsårets slut hafva till vederbörande aflemnat de vinstmedel, som bolagen äro skyldiga att afstå. Till stöd för ändring af denna tidsbestämmelse anföres i statsrådsprotokollet, att då det bolagen sålunda lemnade anståndet redan nu vore alldeles för långt och blefve det än mera, om bolagens årsafgift, såsom föreslagits, bestämdes till minimiafgiften, hvar-

igenom det belopp, bolagen skulle förskottsvis inbetala, för de allra flesta blefve betydligt nedsatt, syntes berörda anstånd böra förkortas, dock ej mera än att revisionen af räkenskaperna hunne avslutas före den för vinstens aflemnande bestämda tiden, hvartill alltså februari månads utgång syntes bäst lämpa sig. I § 18 mom. 4 har nu Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att nämnda anstånd måtte bestämmas till fem månader efter försäljningsårets utgång. Då emellertid enligt gällande stadganden försäljningsåret räknas olika för stad och å landet, i ty att detsamma räknas för stad från den 1 oktober och å landet från den 1 november, skulle följden af en bestämmelse sådan som den, Eders Kongl. Maj:t föreslagit, blifva, att tiden, inom hvilken bolagen borde aflemna ifrågavarande afgifter och vinst, blefve olika för bolag i stad och för dylika å landet — ett förhållande, hvarför giltigt skäl ej torde förefinnas. Riksdagen har därför i sitt förslag infört bestämmelse, att bolagen skola inom februari månads utgång efter försäljningsårets slut hafva aflemnat ifrågavarande afgifter och vinst.

En brist i nu gällande bränvinsförsäljningsförordning är, att detsamma saknar uttrycklig bestämmelse, huruledes vid bolags upplösning uppstående öfverskott å bolags tillgångar skall fördelas. Denna brist är ej heller i Eders Kongl. Maj:ts förslag afhjelpt. Tydligen bör såsom regel härutinnan gälla, att, då bolag upplöses, det öfverskott af bolagets tillgångar, som kan uppstå, sedan bolagets samtliga skulder guldits och de af delgarne tillskjutna medel återbetalts, skall fördelas på sätt i § 22 i bränvinsförsäljningsförordningen är stadgad. Riksdagen har därför i § 18 mom. 4 infört ett stadgande härom. Den i detta stadgande inryckta mening »der ej annorledes i laga ordning bestämts» afser särskildt det af chefen för kontroll- och justeringsbyrån i hans ofvanberörda redogörelse påpekade förhållande, att vissa bolag, hvilka under den tid, bolagen hade rättighet att sjelfva bestämma öfver användandet af den vinst, som uppkom å deras rörelse, bildat reservfonder, ega rätt att sjelfva disponera öfver dessa fonder.

Då det i § 18 mom. 6 föreslagna stadgandet, att revisorerna skola utse två personer att deltaga i inventering af bolagets tillgångar vid försäljningsårets slut, synes kunna lemna rum för olika tolkningar med afseende å hvilket försäljningsår som här åsyftas, har Riksdagen framför ordet »försäljningsårets» inskjutit ordet »löpande».

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts förevarande proposition icke kunna oförändrad bifallas, för sin del antagit följande förändrade lydelse af nedan

nämnda §§ i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 31 december 1891:

§ 7.

1. Har för gästgifveri — — — — besörjer.
2. Der gästgifverihållning är mellan flera åbor fördelad, må utskänkingsrättighet af dem icke samtidigt utöfvas, utan af hvardera endast under den tid, han gästgifverihållningen besörjer. Den, som vill sin andel i utskänkingsrättigheten uppsäga, vare dertill berättigad, der uppsägning sker inom den tid, som i § 16 mom. 4 här nedan är bestämd.

§ 8.

1. I stad skall — — — — i § 6 mom. 1.
2. För hvarje år — — — — anses nödig.
3. Kongl. Maj:ts befallningshafvande fatte derefter sitt beslut i ämnet och gifve det magistraten till känna; dock må ej mot stadsfullmäktiges eller allmän rådstufvas afstyrkande beslutas, att näringsidkare enligt mom. 2 antagas skola, ej heller sådane näringsidkares antal bestämmas högre än det, hvarom magistraten och stadsfullmäktige eller allmän rådstufva äro ense.

§ 9.

1. De i § 8 mom. 2 omförmälda försäljningsrättigheter äfvensom de, hvilka magistraten, sedan stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän rådstufva blifvit hörde, finner skäligt låta i uppsagda eller förverkade rättigheters ställe under nästföljande försäljningsår utöfvas, varde före juli månads utgång af magistraten på offentlig, minst fjorton dagar förut kungjord auktion utbjudna för den af Kongl. Maj:ts befallningshafvande jemlikt § 8 bestämda tid af högst tre år åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta litertal, och må härvid allenast en rättighet i sänder utbjudas. Magistraten insände derefter det vid auktionen förda protokoll jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som ege att pröfva de gjorda anbudn och dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och lämplighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.

2. Uppstår i stad fråga att åt särskildt inom staden uteslutande för ändamålet bildadt bolag öfverlåta all den minuthandel med och utskänkning af brännvin, hvilken eljest skall, enligt näst föregående mom., å auktion utbjudas, må magistraten genom minst en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan minuthandel och utskänkning. Inkomna anbud, som böra åtföljas af bolagets stadgar, granskas af magistraten, hvilken, efter det stadsfullmäktige, eller, der sådane ej finnas, allmän rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med afseende å bolagens lämplighet eger anbuden antaga eller förkasta. Finner Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke skäl antaga något af de gjorda anbuden eller blifva dessa icke pröfvade före juni månads utgång, förfares såsom i mom. 1 är stadgadt.

§ 10.

1. Vill någon väcka förslag, att annan utskänkning än den, som kan tillkomma innehafvare af gästgifveri, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af mars månad det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall före slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom den må ega rum, hvarefter yttrandet öfverlemnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, före april månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af kommunalstämman ogillad, förfalle frågan. Har åter kommunalstämman tillstyrkt bifall, insände, inom tre veckor från det kommunalstämman blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande, jemte eget utlåtande i ämnet, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande. Varder framställningen icke genast af Kongl. Maj:ts befallningshafvande afslagen, låte Kongl. Maj:ts befallningshafvande, derest den trakt inom kommunen, hvarest utskänkningen skulle utöfvas, är så belägen, att rörelsen kan vålla olägenhet för annan kommun, i kyrkan inom denna kommun kungöra, att sådan framställning blifvit väckt, med föreläggande för kommunen att, derest den har något att erinra mot bifall till framställningen, inom viss bestämd tid och vid förlust af rättigheten att i frågan vidare höras, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande inkomma med ytt-

rande. Sitt beslut i ämnet delgifve Kongl. Maj:ts befallningshafvande ordföranden i kommunalnämnden i den kommun, der fråga om utskänkningsblifvit väckt, samt vederbörande länsman.

2. Der fråga uppstår — — — — stadgadt är.

§ 11.

1. De enligt — — — — eller förkasta.

2. På Kongl. Maj:ts särskilda pröfning i hvarje fall skall bero, om och under hvilka vilkor och bestämmelser all den minuthandel med och utskänkning af bränvin inom köping, hvilken eljest skall enligt näst föregående mom. å auktion utbjudas, må kunna åt bolag öfverlåtas. För dylikt bolag gälle i tillämpliga delar, hvad som stadgas om bolag i stad.

§ 15.

1. På auktion inropad rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin må ej på annan person öfverlåtas, utan att denne efter magistrats eller kommunalnämnds hörande af Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas lämplig och i öfrigt behörig.

2. Angående öfverlåtelse af bolags rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin finnes i § 18 mom. 2 stadgadt.

3. Öfverlåtelse af annan rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin vare ej medgifven.

4. Aflider den, som på annan grund än burskap eller sådant medgifvande, hvarom i § 13 sägs, innehar rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin, må rörelsen för sterbhusdelegarnes räkning icke fortsättas längre än till slutet af löpande försäljningsår och endast under vilkor, att sådant behörigen anmäles samt att rörelsen förestås af person, som efter magistrats eller kommunalnämnds hörande af Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas lämplig och i öfrigt behörig.

5. Aflider den, som på grund af stadgandet i § 13 innehar rättighet till bränvinsutskänkning, må rörelsen för sterbhusets räkning fortsättas till utgången af den tid, för hvilken rättigheten blifvit medgifven, med vilkor att sådant behörigen anmäles och att för rörelsens utöfvande ställes person, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas behörig och lämplig.

§ 17.

1. Vid den beräkning, som i näst föregående § föreskrives, må liter-talet för hvarje rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin i stad ej sättas under 3,000 och å landet ej under 1,500. Ej heller får auktionsanbud, som enligt § 9 eller § 11 för hvardera slaget af handel antagas, understiga i stad 3,000 och å landet 1,500 liter.

2. För sådan rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin, som i § 6 eller § 7 omförmäles, äfvensom för de genom inrop å auktion enligt § 9 eller § 11 förvärfvade minuthandels- eller utskänkings-rättigheter erlägges afgift med 15 öre för hvarje liter af det bränvin, som enligt § 16 blifvit beräknadt eller hvarför afgift åtagen är.

3. Bolag, som jemlikt föreskriften i § 9 mom. 2 eller § 11 mom. 2 fått öfvertaga all minuthandel med och utskänkning af bränvin i stad eller köping, skall för hvarje sålunda öfvertagen rättighet erlägga årlig afgift för 3,000 liter med 450 kronor.

4. Bränvin, som denatureras under de vilkor och den kontroll, hvarom särskildt är föreskrifvet, är ej underkastadt försäljningsavgift.

§ 18.

1. Bolag, som i § 9 mom. 2 omförmäles, skall hafva till ändamål endast att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka minuthandeln med och utskänkningen af bränvin inom staden och må icke afse att bereda vare sig delegarne vinning *utöfver årlig ränta med högst fem procent å de af delegarne tillskjutna kontanta medel*, eller staden någon ekonomisk fördel utöfver den vinst, som enligt denna förordning kan densamma tillkomma. Delegarne i bolaget skola vara mer än dubbelt så många som antalet ledamöter i dess styrelse, dock ej färre än *sex*, af hvilka åtminstone *nio* böra vare boende i staden.

2. Bolag må ej till annan öfverlåta all minuthandel med eller all utskänkning af bränvin inom staden, men skulle bolag vilja mot bestämd afgift åt annan öfverlåta någon af de utaf bolaget öfvertagna minuthandels- eller utskänkingsrättigheter, göre bolaget derom framställning hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som efter magistratens hörande eger att med afseende såväl å skälen och vilkoren för öfverlåtelsen samt lämpligheten och berörigheten hos den person, å hvilken öfverlåtelsen ifrågasättes, som

ock å afgiftens förhållande till det litertal bränvin, som anses kunna komma att afyttras, framställningen bifalla eller afslå.

3. Bolag må icke genom ombud *till salu utbjuda* eller upptaga beställningar å bränvin; icke förhyra andra lägenheter än dem, hvilka äro behöfliga för den rörelse, som bolaget sjelft utöfvar; icke ingå affärsaftal med enskilde styrelseledamöter i bolaget, ej heller låta aflöningen vare sig till styrelsen eller till de hos bolaget anställda personer vara beroende på omsättningen af bränvin och vin eller utgå med viss del af vinsten.

4. Bolag skall till fördelning enligt § 22 afstå förutom den försäljningsavgift, som enligt § 17 åligger bolaget, dels, utan afdrag, de afgifter, hvilka bolaget uppburit på grund af öfverlåtelse af försäljningsrättighet enligt mom. 2 här ofvan, dels ock hela den nettovinst, som uppkommit af all den rörelse, bolaget idkat. Bolaget åligger att inom *februari månads utgång* efter försäljningsårets *slut* hafva till vederbörande aflemnat nyssnämnda afgifter för öfverlåtna rättigheter samt nettovinsten. *Då bolag upplöses, skall, der ej annorledes i laga ordning bestämts, jemväl det öfverskott af bolagets tillgångar, som kan uppstå sedan bolagets samliga skulder blifvit guldna samt de af delegarne tillskjutna medel återbetalats, fördelas på sätt i § 22 är stadgad.*

5. Bolags räkenskaper skola föras enligt föreskrifter och formulär, som utfärdas af kongl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

6. Granskning af bolags förvaltning och räkenskaper skall hvarje år i januari eller februari månad å dag, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet bestämmes, ske för näst föregående försäljningsår af fem revisorer, af hvilka två utses af stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän rådstufva, en af landstinget, en af hushållningssällskapets förvaltningsutskott, samt en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande. I stad, som icke deltager i landsting, utse stadsfullmäktige jemväl den revisor, som eljest skulle af landstinget väljas. I Stockholm utses tre revisorer af stadsfullmäktige och två af öfverståthållarembetet. Revisorerna skola antingen ibland eller utom sig utse två personer att å deras vägnar deltaga i inventering af bolagets tillgångar vid *löpande* försäljningsårets slut. Öfver revisionen afgifve revisorerna berättelse, hvilken, utom redogörelse för bolagets ekonomiska ställning och förvaltning samt hvad öfrigt revisorerna kunna finna skäl omnämna, skall innehålla dels yttrande, huruvida bolaget förvaltas i öfverensstämmelse med det i mom. 1 här ofvan angifna syfte, dels till- eller afstyrkande af ansvarsfrihet. Af revisionsberättelsen, vid hvilkens affattande de föreskrifter skola iakttagas, som kunna komma att af kon-

troll- och justeringsbyrån meddelas, skola före februari månads utgång exemplar öfversändas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, stadsfullmäktige eller allmän rådstufva, landstinget, hushållningssällskapets förvaltningsutskott samt nyssnämnda byrå, och skall inom samma tid revisionsberättelsen på bolagets bekostnad offentliggöras i någon af ortens tidningar. Revisorerne äfvensom deras här ofvan nämnda ombud ega att af bolaget åtnjuta ersättning efter tredje klassen i gällande resereglemente.

7. Landsting, hushållningssällskaps förvaltningsutskott och stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän rådstufva, ega att besluta om ansvarsfrihet för bolag. Vägrar någondera ansvarsfrihet, skola skälen därför uppgifvas och ärendet hänskjutas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken deri fatte beslut.

8. Bolag vare pligtigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, Kongl. Maj:ts befallningshafvande kan meddela, vare sig med anledning af vägrad ansvarsfrihet eller till följd af annan framställning från någondera af de i nästföregående mom. nämnda myndigheter. Tredskas bolaget fullgöra sålunda gifna föreskrifter, eger Kongl. Maj:ts befallningshafvande förelägga lämpligt vite eller återkalla bolagets rättighet till minuthandel med och utskänkning af bränvin att upphöra med löpande försäljningsårs utgång.

§ 20.

1. Afgiften för utskänkning, dertill på grund af § 13 rättighet meddelats, bestämmes af den för bevillingstaxering näst derefter sammanträdande nämnd, men får ej understiga det belopp, som för den ifrågasvarande tiden svarar mot den afgift, hvilken enligt de i § 17 stadgade beräkningsgrunder för år minst utgå bör. Skulle tiden ej uppgå till 14 dagar, må dock afgifterna ej för kortare tid beräknas. Innan utskänkningen må företagas, skall nyssnämnda belopp förskottsvis erläggas till vederbörande uppbördsman.

2. Afgiften — — — — — hufvudsäte.

§ 21.

1. Öfver beslut, som taxeringsnämnd, jemlikt § 16 mom. 1 och mom. 3, meddelar i fråga om beräkning af det litertal bränvin, för hvilket försäljningsavgift skall erläggas, eller jemlikt § 20 rörande bestämmandet af sådan avgift, eger såväl den skattskyldige som vederbörande landsting,

hushållningssällskaps förvaltningsutskott, stad, magistrat, socken eller kommunalnämnd att hos pröfningsnämnd anföra besvär inom den tid och i den ordning, som för öfverklagande af taxeringsnämndens beslut i allmänhet äro bestämda; äfvensom pröfningsnämnd tillkommer att, ehvad dylikt beslut blifvit öfverklagadt eller ej, deri vidtaga förändringar, som finnas skälige; och må vidare klagan öfver pröfningsnämnds beslut, i den ordning förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst i allmänhet bestämmer, fullföljas af dem, hvilka öfver taxeringsnämnds beslut, enligt hvad här ofvan sägs, ega besvär anföra.

2. Utan hinder — — — — — laga kraft.

§ 22.

1. De afgifter — — — — — öfverlåten.
2. De andelar af i näst föregående mom. omförmälda medel, som tillfalla landsting och hushållningssällskap, insättas i vederbörande landskontor. De andelar åter, som ingå till statskontoret, skola genom dettas försorg fördelas på rikets samtliga landstingsområden efter folkmängden, med iakttagande af att folkmängden för hvarje landstingsområde, inom hvilket ligger stad, som ej deltagar i landsting, minskas med samma stads folkmängd. Af det belopp, som efter denna fördelning tillfaller hvarje landstingsområde, eger landstinget och vederbörande hushållningssällskap att uppbära hvarterda en fjerdedel samt landsbygdskommunerna hälften. Fördelningen mellan dessa senare sker likaledes efter folkmängden.

3. Rörande användningen — — — — — afgifvas.

§ 38.

1. Den, som — — — — — ett år.
2. Dessutom — — — — — förbrutna.
3. Förbrytaren varde derjemte dömd att, då olofflig minuthandel eller utskänkning egt rum, utgifva försäljningsafgift för det litertal, som, efter hvad utredas kan, blifvit oloffligen föryttradt, dock ej under det belopp, som svarar mot en fjerdedel af hvad, enligt de i § 17 stadgade grunder, för år minst utgå bör; skolande, der den, som idkar minuthandel, gör sig skyldig till olofflig utskänkning, den här stadgade påföljd ådömas, oberoende af den försäljningsafgift, som erlägges för minuthandeln.
4. Har förbrytelse — — — — — 30 kronor.

§ 41.

1. Underlåter den — — — — — utgöra.
2. Den, som idkar — — — — — kronor.
3. Underlåter bolag att inom den i § 18 mom. 4 föreskrifna tid till vederbörande aflenna der omnämnda afgifter för öfverlåtna rättigheter och vinstmedel, varde desamma genast utmätta.

Stockholm den 14 maj 1895.

Med undersätlig vördnad.